

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Міжнародного гуманітарного
університету д.ю.н., професор

Костянтин ГРОМОВЕНКО

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК16. ПСИХОДІАГНОСТИКА

Галузь знань	<u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u>
Спеціальність	<u>053 «Психологія»</u>
Назва освітньої програми	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології
протокол № 1 від 29 серпня 2024 року.

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри педагогіки та психології, кандидат психологічних наук, доцент Меленчук Наталя Іванівна	097-880-21-79	Natmelenchuk0808@gmail.com

Завідувач кафедри педагогіки та психології к.п.н., доцент

Наталя МЕЛЕНЧУК

Гарант освітньої програми
д.п.н., професор

Світлана ЄРМАКОВА

Узгоджено
Начальник навчального відділу

Лариса РАЙЧЕВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6 Загальна кількість годин – 180	Галузь – 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність – 053 «Психологія»	обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		2-й	
		Семестр	
		3-й; 4-й	3-й; 4-й
Мова навчання – українська	Рівень вищої освіти – другий (бакалаврський) рівень	Лекції	
		28 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		56 год.	12 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота та індивідуальні завдання	
		96 год.	160 год.
		Вид контролю:	
		залік; екзамен	залік; екзамен

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психодіагностика» сформувати систему спеціальних знань про психодіагностику як науку і практику постанови психологічного діагнозу, прогноз поведінки або розвитку на підставі даних психодіагностичного обстеження; про психометрику як галузь психологічної діагностики, що спрямована на конструювання методів оцінки; а також формування вмінь та навичок застосовувати психодіагностичні методи для оцінки індивідуально-психологічних і психофізіологічних особливостей людей у різних сферах практичної діяльності; про використання результатів психодіагностики у практиці.

Дисципліна «Психодіагностика» є необхідною складовою професійної підготовки майбутніх психологів, яка знайомить їх з теорією, принципами та інструментами оцінки і вимірювання індивідуально-психологічних особливостей особистості, через яку студенти набувають навичок проведення психодіагностичного обстеження при психологічному консультуванні, психокорекції, психотерапії та інших видах діяльності практичного психолога.

Передумови для вивчення дисципліни. Паралельно з вивченням навчальної дисципліни «Загальна психологія» здобувачі мають вивчати такі навчальні дисципліни, як «Історія психології», «Психофізіологія», «Психологія особистості» та «Теоретичні основи психологічної реабілітації».

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Психодіагностика» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Навчальна дисципліна «Психодіагностика» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПР), передбачених освітньою програмою:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знати:

- теоретичні основи організації та здійснення психодіагностики (сутність, призначення, завдання, сфери використання, психодіагностичні ситуації та їх специфіка, методи та форми, обмеження їх використання, достовірність та надійність, інтерпретація та прогнози, особливості застосування, фактори, що впливають на результат тощо);

- психометричні основи психодіагностики, показники якості психологічного обстеження;

- методи і методики психодіагностики (скринінгу) (класифікації, критерії якості, вимоги до методів і методик), особливості їх вибору та практичного застосування в залежності від потреб цільової аудиторії;

- теоретичні основи аналізу, оцінки, опрацювання результатів психодіагностичного обстеження, формування рекомендацій та прогнозування.

Вміти:

- застосовувати теоретичні знання на практиці під час виконання професійних функцій;
- формувати мету та завдання психодіагностичного дослідження, дотримуватися процедури дослідження;
- обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій відповідно до потреб цільової аудиторії;
- аналізувати достовірність отриманих результатів психологічного дослідження та формувати обґрунтовані висновки;
- дотримуватися етичних норм і принципів у професійної діяльності психолога.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I.

ПСИХОДІАГНОСТИКА ЯК ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНА ДИСЦИПЛІНА

Тема 1. Завдання психодіагностики як науки та практики

Психодіагностика як теоретична дисципліна, як галузь психологічного знання. Предмет та завдання психодіагностики. Зв'язок психодіагностики з іншими науками. Психодіагностика як практична дисципліна. Принципи психодіагностики як науки та практики. Галузі практичного застосування знань з психодіагностики. Місце психодіагностики в роботі практичного психолога та інших психологічних служб. Психодіагностика як наука і практика постанови психологічного діагнозу. Психологічний діагноз, його рівні (за Л. Виготським). Психологічний діагноз як явище, структурні компоненти: особистість психолога, особистість досліджуваного, ситуація обстеження, психодіагностичний інструментарій – загальна характеристика. Психологічний діагноз як процес: логіка постанови психологічного діагнозу. Стандартизований (статистичний) та нестандартизований (клінічний) підходи в психодіагностуванні.

Тема 2. Історія психодіагностики

Витоки психодіагностики як науки. Історичні етапи становлення психологічної діагностики. Донауковий період розвитку психодіагностики (психологія конституційних відмінностей, фізіогноміка, френологія, дерматогліфіка, графологія, психофізіологічна типологія). Наукові дослідження особистісних здібностей: персоналії XIX-XX ст. Внесок Ф. Гальтона, Дж. Кеттелла, А. Біне, Ч. Спірмена у розвиток психодіагностики. Психологічне тестування. Психодіагностика у першій половині XX ст. Психодіагностика у другій половині XX ст. Тестування в освіті. Психодіагностика на початку XX ст. Два періоди розвитку психодіагностики в СРСР та в Україні. Дискредитація психодіагностики в СРСР у 30-ті роки XX ст. І. Шпільрейн, М. Басов, П. Блонський, Л. Виготський, В. Блейхер, Л. Венгер, Л. Бурлачук, А. Лічко, їх внесок у розвиток психодіагностики як науки. Проблеми психодіагностики. Перспективи розвитку психодіагностики.

Тема 3. Основні засади класифікації психодіагностичних процедур і діагностичні підходи

Основні психодіагностичні підходи. Суб'єктивний підхід у психодіагностиці. Типи стандартизованих самозвітів: тести-опитувальники, відкриті опитувальники, шкальні техніки, ідеографічні техніки. Фактори достовірності самозвітів. Номотетичний та ідіографічний підходи у діагностуванні. Типи емпіричних даних та способи їх отримання: «L»-, «Q»-, «Т» - дані.

Класифікація психодіагностичних процедур за різними підставами. Формалізовані та малоформалізовані методики. Вербальні та невербальні методики. Об'єктивні тести та стандартизовані самозвіти. Класифікація проєктивних методик. Приклади класичних проєктивних методик. Тематичний апперцептивний тест. Особливості стимульного матеріалу. Проведення обстеження та обробка даних. Можливості та обмеження в застосуванні. ТАТ в діагностиці прихованих мотивів. Методики суб'єктивного шкалювання. Контент-аналіз. Методики самоопису. Принципи і можливості використання спостереження в психодіагностиці. Ознаки наукового спостереження. Форми спостереження. Переваги та недоліки. Методи клінічної діагностики. Психологічна характеристика профілю особистості, інтерпретація шкал та можливості діагностування по методиці ММРІ.

Тема 4. Психометричні основи психодіагностики

Основні вимоги до психодіагностичних вимірювань. Поняття про стандартизацію, репрезентативність, валідність і надійність інструменту психологічного вимірювання. Визначення кількості завдань тесту. Розробка завдань. Оформлення тесту. Пілотажне дослідження. Аналіз завдань. Визначення надійності тесту. Валідність тесту. Стандартизація тесту. Норма як критична точка на шкалі тестових балів. Процентильні норми. Таблична нормалізація та лінійна стандартизація шкали. Перевірка нормальності та сталості норм. Уявлення про кількісний аналіз даних: кореляційний, факторний, кластерний. Обробка і інтерпретація матеріалів досліджень за допомогою методів математичної статистики. Адаптація зарубіжних тестів. Основні умови ефективного використання методів психодіагностики у діяльності практичного психолога. Вимоги до користувачів психодіагностичних методик. Професійна таємниця, правила розповсюдження та опублікування методик. Конфіденційність психодіагностичної інформації. Міжнародні професійно-етичні стандарти. Поняття академічної доброчесності. Порушення академічної доброчесності. Академічний плагіат, фабрикація, обман, списування, хабарництво. Академічна відповідальність за порушення академічної доброчесності.

Тема 5. Метод експертної оцінки в психодіагностиці

Сутність експертного оцінювання. Послідовність експертного оцінювання. Експертне цілеспрямоване психодіагностичне спостереження. Таблиця спостережень: оформлення та аналіз результатів. Вимоги до експертів. Підбір експертів. Види експертиз. Переваги та недоліки експертних методів. Типові помилки спостерігачів та експертів. Причини оціночного суб'єктивізму та методи їх мінімізації в психодіагностичній практиці. Обробка результатів експертного оцінювання. Підготовка експертів. Експертні методи отримання даних: метод модерації. Метод парних порівнянь. Контент-аналіз як експертно-діагностична процедура психологічного дослідження.

Тема 6. Опитування як психодіагностичний метод

Опитування як метод психодіагностики: види і умови проведення. Усне (бесіда, інтерв'ю) та письмове (анкета, опитувальники, тести, щоденники тощо). Опитувальники для експертів. Інтерв'ювання як різновид усного опитувального діагностичного методу: діагностичне інтерв'ю, клінічне інтерв'ю, вільне інтерв'ю (бесіда), стандартизоване інтерв'ю напівстандартизоване інтерв'ю. Послідовність проведення інтерв'ю. Анкетування як різновид письмового опитувального діагностичного методу. Композиція анкети. Види анкетування.

Тема 7. Тест як основний інструмент психодіагностики

Загальне поняття про тестовий метод у психодіагностиці. Види тестів. Класифікація тестів. Переваги та недоліки. Переваги і недоліки сучасних комп'ютеризованих методик психодіагностики. Тести знань. Однофакторні та багатфакторні тести особистості. Фактори, що впливають на достовірність самозвіту (фактор знання, соціальної бажаності, фактор «індивідуальної тактики»). Причини викривлення «внутрішньої відповіді» досліджуваного на пункти тесту. Методи мінімізації фактору соціальної бажаності. Мануал – паспорт методик.

Змістовий модуль 2.

ПСИХОДІАГНОСТИКА ВЛАСТИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ

Тема 8. Типологічна діагностика та діагностика рис особистості

Психодіагностика особистості в системі диференціації. Складові структури особистості (мотиваційно-сміслова, емоційно-вольова, конституційна, діяльнісна, когнітивна), їх взаємодія. Групи методів вивчення особистості: спостереження, вивчення біографії, бесіда, інтерв'ю, експериментальні методи, проєктивні методи. Характеристика теорії особистісних рис. Диспозиційна теорія рис особистості Г. Олпорта. Діагностика рис особистості. Опитувальник рис особистості. Характеристика теорії клінічних типів особистості. Типологічна діагностика. Типологічні опитувальники (опитувальник Айзенка, опитувальник Шмішека). Проблема індивідуально-типологічних відмінностей особистості. Поняття «темна тріада». Методики діагностики рис особистості, що входять до Темної тріади. «Тест оцінки нарцисизму» в адаптації В. Д. Віда, Н. М. Залуцької, А. Я. Вукс. Поняття макіавеллізму. Мак-шкала Крісті Р., Гейс Ф.

Тема 9. Психодіагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості

Огляд теоретичних підходів до вивчення самосвідомості та індивідуальної свідомості. Психодіагностика індивідуальної свідомості. Методики, спрямовані на виявлення якісних особливостей індивідуальної свідомості, системи смислових параметрів, що лежать в основі сприймання людиною себе і інших людей, об'єктів і ставлень. Репертуарні особистісні тести. Тест Келлі. Особливості ставлення особистості до інших. Типи ставлень до оточуючих. Методика діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі. Діагностика індивідуально-особистісних властивостей особистості, що впливають на її ставлення до інших людей. Самосвідомість як об'єкт психодіагностики. Поведінковий, афективний, когнітивний компоненти самосвідомості. Я-концепція особистості. Діагностика самоставлення особистості. Основні класи методик психодіагностики самосвідомості: стандартизовані самозвіти в формі описів і самоописів, вільні самоописи з наступною обробкою за допомогою контекст-аналізу, ідеографічні методики типу репертуарних матриць, проєктивні методики. Шкала «Я-концепції» Теннессі, шкала дитячої «Я-концепції» Пірса-Харріса, шкала самоповаги Розенберга та ін. Методика Q-сортування. Методи вимірювання локусу контролю. Шкала психологічного благополуччя К. Ріфф. Діагностика впевненості в собі. Методики діагностики системи цінностей особистості. Методика діагностики ціннісних орієнтацій Рокіча.

Тема 10. Діагностика комунікативної сфери особистості та групових, міжособистісних явищ

Теоретичні уявлення про комунікативну сферу особистості. Якості особистості, що характеризують особливості спілкування. Методики, що спрямовані на діагностику комунікативного потенціалу особистості. «Тест-опитувальник формально-динамічних показників товаришкості», «Психодіагностичний тест-опитувальник показників емпатії» (О.П. Саннікова); «Тест-опитувальник комунікативної креативності» (О.П. Саннікова, Р. В. Белоусова). Тест-

опитувальник «Диференціальна діагностика схильності особистості до переживань бар'єрів публічних виступів» (А. Саннікова). Приклади мануалів методик. Комунікативний потенціал особистості в групі. Соціально-психологічні характеристики групових особливостей і явищ. Самооцінка емоційно-мотиваційних орієнтацій в міжгруповій взаємодії. Вивчення згуртованості групи. Домінуючі стратегії конфліктної поведінки (метафоричний варіант). Методика діагностики поведінки особистості в конфлікті К. Томаса. Самооцінка конструктивної поведінки в конфлікті. Застосування результатів психодіагностики в консультативній, психотерапевтичній, тренінговій роботі практичного психолога в груповій роботі.

Тема 11. Діагностика мотиваційної та емоційно-вольової сфери особистості

Методи психодіагностики мотиваційної сфери особистості. Проективні методи діагностики потреб та мотивів. Малюнковий тест фрустрації Розенцвейга. Методика дослідження мотивації на досягнення успіху та мотивації на запобігання невдач Елерса. Емоційна індивідуальність особистості: динамічні особливості почуттів, емоційні риси характеру, загальна емоційна спрямованість особистості. Діагностика емоційності як властивості особистості. Методика «Чотирьохмодальнісний тест–опитувальник емоційності» О. П. Саннікової. Діагностика емоційного інтелекту (методика М. Холла). Діагностика емоційних станів особистості. Методика Спілбергера (діагностика ситуативної та особистісної тривожності). Методика Філліпса. Опитувальник САН. Стрес, види стресів, динаміка стресового стану, індивідуальний сценарій стресової поведінки. Діагностика вольової сфери особистості.

Тема 12. Факторні теорії властивостей особистості. Поняття про факторну структуру рис особистості. Огляд сучасних факторних теорій особистості. Велика п'ятірка (Big five), теорія рис особистості Р.-Б. Кеттела, Г. Айзенка та ін. 16-РФ опитувальник Р. Кеттелла. Історія створення, етапи та сучасні версії. Структура методики. Способи отримання емпіричних даних при створенні методики (Q-, L-, T – техніки). Особливості обробки емпіричних даних. Побудова профілів та логіка їх інтерпретації. Опис найбільш типових профілів. Виявлення психологічних проблем у факторній структурі особистості конкретного обстеженого, проведення з ним психологічної консультації, психокорекції в індивідуальній роботі, оцінити результат.

Тема 13. Психодіагностичні методики вивчення адаптаційних можливостей особистості. Адаптація та адаптивність. Приклади багаторівневих особистісних опитувальників, спрямованих на вивчення адаптивності. Методика діагностики соціально-психологічної адаптації К. Роджерса та Р. Даймонда. Опитувальник «Шкала сімейної адаптації та згуртованості» (FACES-3). Методика визначення стресостійкості та соціальної адаптації Холмса й Раге. «Тест-опитувальник соціальної адаптивності» Саннікової О.П., Кузнецової О.В. Фрайбургський особистісний опитувальник (FPI). Версії цієї методики.

Тема 14. Психодіагностика опановуючої поведінки в звичайних та надзвичайних умовах. Загальна характеристика опановуючої поведінки та її діагностика. Поняття «копінг» та «копінг-поведінка». Поняття та характеристика опановуючої поведінки, особливості її діагностики, пошук шляхів і способів корекції. Копінг-поведінка в стресових ситуаціях (С. Норман, Д.Ф. Ендлер, Д.А. Джеймс, М.І. Паркер). Опитувальник «Способи опановуючої поведінки» (Ways of Coping Questionnaire, WCQ) Р. Лазаруса, С. Фолкмана. Діагностика типологій психологічного захисту, методика діагностики життєвого стилю особистості (Р. Плутчик). Діагностика стратегій поведінкової активності в стресових умовах. Стратегія подолання стресових ситуацій С. Хобфолл (SACS). Опитувальник «Подолання складних життєвих ситуацій» (В. Янке, Г. Ердманн).

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Змістовий модуль І.								
ПСИХОДІАГНОСТИКА ЯК ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНА ДИСЦИПЛІНА								
Тема 1. Завдання психодіагностики як науки та практики	14	2	4	8	14	2	-	12
Тема 2. Історія психодіагностики	12	2	4	6	12	-	-	12
Тема 3. Основні засади класифікації психодіагностичних процедур і діагностичні підходи	12	2	4	6	12	-	2	10
Тема 4. Психометричні основи психодіагностики	14	2	4	8	14	-	2	12
Тема 5. Метод експертної оцінки в психодіагностиці	12	2	4	6	12	-	2	10
Тема 6. Опитування як психодіагностичний метод	12	2	4	6	12	-	-	12
Тема 7. Тест як основний інструмент психодіагностики	14	2	4	8	14	-	-	14
Змістовий модуль 2.								
ПСИХОДІАГНОСТИКА ВЛАСТИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ								
Тема 8. Типологічна діагностика та діагностика рис особистості	14	2	4	10	14	2	-	12
Тема 9. Психодіагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості	12	2	4	6	12	2	-	10
Тема 10. Діагностика комунікативної сфери особистості та групових, міжособистісних явищ	12	2	4	6	12	-	2	10
Тема 11. Діагностика мотиваційної та емоційно-вольової сфери особистості	14	2	4	10	14	-	2	12
Тема 12. Факторні теорії властивостей особистості.	12	2	4	6	12	-	2	10
Тема 13. Психодіагностичні методики вивчення адаптаційних можливостей особистості.	12	2	4	6	12	-	-	12
Тема 14. Психодіагностика опановуючої поведінки в звичайних та надзвичайних умовах.	14	2	4	10	14	-	-	14
Усього годин	180	28	56	96	180	6	12	162
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЗАЛІК, ЕКЗАМЕН								

5. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль І.			
ПСИХОДІАГНОСТИКА ЯК ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНА ДИСЦИПЛІНА			
1	Тема 1. Завдання психодіагностики як науки та практики Співвідношення психодіагностики з диференційною психологією, психометрикою, текстологією, практичною психологією. Загальна характеристика методів психодіагностики. Види та ситуації психодіагностики. Розрізнення задач дослідження та обстеження. Психологічний діагноз. Поняття і структурні компоненти. Рівні психологічного діагнозу.	4	-
2	Тема 2. Історія психодіагностики Основні етапи історії виникнення та становлення психодіагностики як науки. Психодіагностика ХІХ ст. Психодіагностика періоду ХХ ст. Сучасний стан світової та вітчизняної психодіагностики.	4	-
3	Тема 3. Основні засади класифікації психодіагностичних процедур і діагностичні підходи Класифікація методів психодіагностики. Основні психодіагностичні підходи. Підходи, пов'язані зі збором: L-, Q-, Т-даних. Формалізовані та малоформалізовані методики. Об'єктивні тести та стандартизовані самозвіти. Класифікація проєктивних методик.	4	2
4	Тема 4. Психометричні основи психодіагностики З якою метою застосовується кореляційний аналіз під час розробки психодіагностичних методик? Що собою являє факторний аналіз групування показників? Надійність як сталість до побічних факторів, точність вимірювальної процедури. Валідність як відповідність результатів властивостостей. Види валідності: зовнішня, емпірична, конструктна. Засоби емпіричного вимірювання валідності: метод контрастних відомих груп, узгодженість з експертною оцінкою. Професійні вимоги до методик та користувачів. Банки даних та банки методик. Професійна таємниця, правила розповсюдження та опублікування методик. Міжнародні професійно-етичні стандарти.	4	2
5	Тема 5. Метод експертної оцінки в психодіагностиці Поняття експертного оцінювання. Переваги та недоліки експертних методів. Вимоги до експертів. Підбор експертів. Види експертиз. Типові помилки спостерігачів та експертів. Метод модерації. Метод парних порівнянь.	4	2

6	Тема 6. Опитування як психодіагностичний метод Опитування як метод психодіагностики: види і умови проведення. Усне опитування: бесіда, інтерв'ю. Письмове опитування: анкета, опитувальники, тести. Інтерв'ювання як різновид усного опитувального діагностичного методу. Анкетування як різновид письмового опитувального діагностичного методу.	4	-
7	Тема 7. Тест як основний інструмент психодіагностики Поняття артефакту соціальної бажаності. Види мотиваційних викривлень. Шкали неправди. Статистичне обґрунтування експериментальних кількісних даних. Адаптація та стандартизація тестів. Види тестових норм. Поняття мануалу методики.	4	-
Змістовий модуль 2. ПСИХОДІАГНОСТИКА ВЛАСТИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ			
8	Тема 8. Типологічна діагностика та діагностика рис особистості Групи методів вивчення особистості: спостереження, вивчення біографії, бесіда, інтерв'ю, експериментальні методи, проєктивні методи. Диспозиційна теорія рис особистості Г. Олпорта. Характеристика теорії клінічних типів особистості. Типологічні опитувальники (опитувальник Айзенка, опитувальник Шмішека). Проблема індивідуально-типологічних відмінностей особистості.	4	-
9	Тема 9. Психодіагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості Теоретичні підходи до вивчення самосвідомості та індивідуальної свідомості. Самосвідомість як об'єкт психодіагностики. Поведінковий, афективний, когнітивний компоненти самосвідомості. Я-концепція особистості. Проблема операціоналізації поняття «Я»-образ та «Я»-концепції. Діагностика самоставлення особистості. Основні класи методик психодіагностики самосвідомості. Специфіка самооцінювання у психодіагностиці.	4	-
10	Тема 10. Діагностика комунікативної сфери особистості та групових, міжособистісних явищ Спілкування як об'єкт психодіагностики. Якості особистості, що характеризують особливості спілкування. Приклади методик, що спрямовані на діагностику комунікативного потенціалу особистості. Поняття комунікативного потенціалу особистості в групі. Вивчення згуртованості групи. Домінуючі стратегії конфліктної поведінки (метафоричний варіант).	4	2
11	Тема 11. Діагностика мотиваційної та емоційно-вольової сфери особистості Що таке мотив? Поясніть зміст понять мотивація. Мотиваційна сфера в структурі особистості: її роль і значення. В чому полягають труднощі при дослідженні емоційної та мотиваційної сфер особистості?	4	2
12	Тема 12. Факторні теорії властивостей особистості	4	2

	Які сучасні факторні теорії особистості ви можете назвати? Що собою являє п'ятифакторна модель особистості? Сутність теорії рис особистості Р. Кеттелла. Поняття про 16-PF опитувальник Р. Кеттелла. Історія створення, етапи та сучасні версії. Форми А. В. С. Д та інші. Структура методики – теоретичний конструкт.		
13	Тема 13. Психодіагностичні методики вивчення адаптаційних можливостей особистості Розкрийте поняття адаптації та адаптивності. Які психологічні чинники можуть впливати на рівень адаптивності особистості?	4	-
14	Тема 14. Психодіагностика опановуючої поведінки в звичайних та надзвичайних умовах Поняття «копінг» та «копінг-поведінка». Поняття та характеристика опановуючої поведінки, особливості її діагностики, пошук шляхів і способів корекції. Назвіть ефективні копінг-стратегії. Поняття психологічного захисту. Чим копінг-поведінка відрізняється від психологічного захисту? Назвіть та охарактеризуйте основні види психологічного захисту.	4	-
	Всього	56	12

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Психодіагностика» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді доповідей, есе, презентацій.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль І. ПСИХОДІАГНОСТИКА ЯК ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНА ДИСЦИПЛІНА			
1	Тема 1. Завдання психодіагностики як науки та практики 1. Завдання практичної психодіагностики в ситуації клієнта і експертизи. 2. Завдання практичної психодіагностики в ситуації експертизи. 3. Поняття психологічного діагнозу. 4. Дайте загальну характеристику симптоматичного, типологічного, етіологічного діагнозів. 5. Надайте логіку постанови психологічного діагнозу.	4	-

	6. Що означає критичне оцінювання достовірності результатів у психодіагностиці? Опишіть основні принципи рефлексії дослідницької діяльності. Написати есе на тему: 1. Використання психодіагностики з метою оптимізації навчання та виховання; у психологічному консультуванні; в медичних закладах тощо. 2. Використання психодіагностики для вирішення проблем, пов'язаних з трудовою діяльністю; в психологічній експертизі за запитом офіційних установ тощо. 3. Психологічний діагноз як явище та як процес: структура та етапи. 4. Професійно-етичні принципи спілкування з обстеженими.		
2	Тема 2. Історія психодіагностики 1. Історія становлення психодіагностики, сучасний стан науки і практики психодіагностики, перспективи розвитку. 2. Історія тестування інтелекту. Розвиток особистісного (не інтелектуального) тестування. 3. Історія психодіагностики в Україні та за її межами. Причини критики на адресу психологічного тестування. 4. Напишіть короткий реферат про історію створення та розвиток ММРІ. Як змінилася методика з часом? Написати есе на тему: Історія становлення та перспективи розвитку психодіагностики в Україні	4	-
3	Тема 3. Основні засади класифікації психодіагностичних процедур і діагностичні підходи 1. Як можна отримати L- дані? 2. Яких вимог слід дотримуватися для підвищення надійності “L” – даних? 3. Що собою являють “Q”-дані? 4. Розглянути основні вимоги щодо дотримання об'єктивності тестів: Маскування справжньої мети дослідження; «Мимовільні» індикатори; «Фонові» індикатори. Написати есе на тему: 1. Типи діагностичних методик. Загальна характеристика малоформалізованих і формалізованих методик. Переваги і недоліки. 2. Вимоги до тестів як методів психодіагностичного дослідження та їх користувачів. 3. Види та форми спостережень: відкрите та приховане, безперервне та вибіркоче, включене, невключене, систематичне та вибіркоче; пошукове та структуроване. Переваги, недоліки, область використання. 4. Переваги та недоліки тестового методу в психодіагностиці. 5. Переваги і недоліки сучасних комп'ютеризованих методик психодіагностики та тестів знань. 6. Правила відбору методик для вирішення певних практичних завдань. Практичне завдання: 1. Застосуйте універсальну процедуру розміщення на шкалах за обраною темою. Здійсніть обробку та аналіз отриманих результатів. 2. Типові та індивідуальні помилки спостерігачів та експертів. Надайте рекомендації для їх усунення.	4	2
4	Тема 4. Психометричні основи психодіагностики	4	2

	1. В чому виявляється важливість знання психометрики для психологів? 2. Характеристика шкал. 3. Що таке процентильна шкала? 4. Назвіть основні психометричні властивості тестів, дайте їх визначення. 5. Як співвідносяться надійність та валідність методики? 6. Стандартизованість діагностичної методики. Написати есе на тему: 1. Міри у процесі шкалювання. 2. Характеристика шкал. Процентильна шкала. Відсоткова рангова шкала. Статистичні шкали. Номінальна шкала. Порядкова рангова шкала. Шкала інтервалів. Шкала відношень (пропорцій). Практичне завдання: 1. Ознайомтесь з теоретичним конструктом методики «Тест-опитувальник схильності до авантюристів» Саннікової О.П., Саннікова О.І., Меленчук Н.І. Опрацюйте методику. Здійсніть психологічну інтерпретацію отриманим результатам. Надайте дані про її надійність і валідність. 2. Порівняйте дві методики (за вибором) з точки зору надійності та валідності. Висловіть критичні зауваження щодо їх використання у практичній психології. 3. Обробіть дані психологічного тестування (наприклад, за допомогою кореляційного аналізу). Проведіть критичну інтерпретацію: чи підтверджують статистичні показники надійність результатів?		
5	Тема 5. Метод експертної оцінки в психодіагностиці 1. В чому полягає особливість експертного оцінювання порівняно з іншими методами опитування? 2. Яких помилок слід уникати під час проведення експертизи? 3. З яких причин можуть появлятися викривлення достовірності результатів при проведенні експертного оцінювання? 4. Особливості використання психодіагностичних методик в ситуації клієнта. 5. Особливості використання психодіагностичних методик в ситуації експертизи. 6. Чим відрізняються експертний та самооцінний варіанти опитувальників? 7. Контент-аналіз як експертно-діагностична процедура психологічного дослідження. Практичне завдання: 1. Проведіть експертну оцінку якостей особистості керівника та способів керівництва, внесіть дані у таблицю. 2. Опишіть, як можна організувати експертне оцінювання впливу навчання студентів на динаміку їх втомлюваності. 3. Опрацювати експертний та самооцінний варіанти методики «Тест-опитувальник формально-динамічних показників товарищескості» Саннікової О.П. Надати інтерпретацію отриманим результатам. 4. Наведіть приклади методик, які може застосовувати психолог-практик для вирішення проблем з тривожністю в залежності від ситуації клієнта та експертизи. Опрацюйте дві методики (в ситуації клієнта і експертизи).	4	2
6	Тема 6. Опитування як психодіагностичний метод 1. Поняття методу опитування, його роль в психодіагностиці. 2. Етапи підготовки бесіди, вимоги до побудови бесіди. 3. Назвіть основні відмінності бесіди від інтерв'ю. 4. Анкетування як різновид письмового опитувального діагностичного методу.	4	-

	Практичне завдання: 1. Розробіть текст вступної бесіди, інструкції, перелік запитань (приблизно 10) для вивчення мотивації вступу студентів на факультет психології. 2. Сплануйте вступну бесіду із клієнтом з подальшою презентацією в групі. 3. Описати основні методи збору первинного матеріалу в психодіагностиці (тести, опитувальники, інтерв'ю).		
7	Тема 7. Тест як основний інструмент психодіагностики 1. Дайте загальну характеристику тестового методу у психодіагностиці. 2. Назвіть основні психометричні властивості тестів, дайте їх визначення та характеристику. 3. Що таке мануал методики? Наведіть структуру мануалу методики. 4. Назвіть основні етапи конструювання психодіагностичних тестів. 5. З якою метою застосовується кореляційний аналіз під час розробки психодіагностичних методик? 6. Що собою являє факторний аналіз групування показників? Практичне завдання: 1. Оберіть властивість особистості, яку ви будете досліджувати. Розробіть інструкцію до методики. Сформулюйте твердження, варіанти відповідей та шкали. Запропонуйте в групі надати відповіді та опрацюйте отримані результати. 2. Розробити мануал за обраною методикою. 3. Методи мінімізації фактору соціальної бажаності при діагностуванні	4	-
Змістовий модуль 2. ПСИХОДІАГНОСТИКА ВЛАСТИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ			
8	Тема 8. Типологічна діагностика та діагностика рис особистості 1. В чому суть ідеографічного підходу діагностування психологічних властивостей особистості? 2. Розкрийте зміст диспозиційної теорії рис особистості Г. Олпорта. 3. Поняття «темна тріада». Методики діагностики рис особистості, що входять до Темної тріади. «Тест оцінки нарцисизму» в адаптації В. Д. Віда, Н. М. Залуцької, А. Я. Вукс. Написати есе на тему: Номотетичний та ідеографічний підходи до діагностики психологічних властивостей особистості Практичне завдання: 1. Ознайомтесь з концептуальними особливостями створення опитувальника Г. Айзенка (EPI). Провести самотестування і дати інтерпретацію. Розробити мануал методики. 2. Надайте характеристику трьохфакторної теорії особистості Айзенка. 3. Чим зміст понять «екстраверсія», «інтроверсія», за Г. Айзенком, відрізняється від уявлень К. Юнга? 4. Дайте тлумачення поняттю нейротизм як важливій системній характеристиці особистісних проявів. Що таке «коло Айзенка»? 5. Проведіть опитування за допомогою Тесту на рівень тривожності. Зберіть первинні дані, опишіть труднощі, що виникли під час збору інформації. На основі отриманих даних сформулюйте висновки. Визначте, чи відповідають результати сформульованій меті та завданням.	4	-

	Розробіть детальний опис процедури дослідження з урахуванням специфіки вибірки (школярі, студенти, дорослі). Вкажіть, як уникнути можливих похибок.		
9	Тема 9. Психодіагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості 1. Самосвідомість як об'єкт психодіагностики. Компоненти самосвідомості. 2. Я-концепція особистості. 3. Методики діагностування самосвідомості. 4. Стандартизовані самозвіти в формі описів і самоописів. 5. Методики діагностики системи цінностей особистості. Практичне завдання: 1. Пройдіть методику «Рівень співвідношення «цінності» і «доступності в різних життєвих сферах» О. Фанталової. Надайте психологічну інтерпретацію отриманим результатам. Розробіть психологічні рекомендації. 2. Проведіть дослідження за методикою Самоактуалізаційний тест. Побудуйте профіль за отриманими результатами. Проаналізуйте та обговоріть отримані результати в групі. Включіть рефлексивний розділ, в якому опишіть можливі похибки та способи їх мінімізації. 3. Опрацювати методику впевненості в собі. Надайте психологічну інтерпретацію отриманим результатам. Розробіть психологічні рекомендації.	4	-
10	Тема 10. Діагностика комунікативної сфери особистості та групових, міжособистісних явищ 1. В чому полягає специфіка психодіагностики комунікативної сфери? 2. З якими бар'єрами в міжособистісному спілкуванні можна зустрітися? Практичне завдання: 1. Опрацювати методику «Тест-опитувальник комунікативної креативності» Саннікової О.П., Р. В. Белоусової. Надайте психологічну інтерпретацію отриманих результатів. Розробіть міні-кейс ситуації, в якій спостерігаються труднощі у спілкуванні. Розробіть психологічні рекомендації. 2. Ознайомтесь з теоретичним конструктом методики «Диференціальна діагностика схильності особистості до переживань бар'єрів публічних виступів» А. О. Саннікової. Опрацюйте її та побудуйте профіль за отриманими результатами. Надайте опис профілю.	4	2
11	Тема 11. Діагностика мотиваційної та емоційно-вольової сфери особистості 1. Що таке мотив? Основні функції мотиву. 2. В чому полягають труднощі при дослідженні мотивів і мотивації? 3. Назвіть найбільш поширені засоби дослідження мотивації поведінки суб'єкта. Практичне завдання: 1. Опрацюйте методики «Діагностика потреб в пошуках відчуттів» М. Цукермана та «Вияв усвідомленості різних компонентів мотиву». 2. Надайте психологічну інтерпретацію отриманих результатів	4	2
12	Тема 12. Факторні теорії властивостей особистості 1. Методика 16-PF опитувальник Р. Кеттелла. Історія становлення. 2. Особливості обробки емпіричних даних. 3. Принцип вираховування вторинних факторів. 4. Опис біполярних первинних та вторинних факторів. Написати есе на тему:	4	2

	1. Поняття про факторний аналіз як один із способів виокремлення рис особистості 2. Факторні теорії властивостей особистості. Поняття про факторну структуру рис особистості Дж.-П. Гілфорда і В. Циммермана. 3. Принципи побудови та аналізу профілів факторної структури особистості. Практичне завдання: 1. Опрацюйте методику 16-PF опитувальник Р. Кеттелла. Побудуйте власний профіль за отриманими результатами. Опишіть профіль та надайте психологічну інтерпретацію. 2. Проведіть дослідження за методикою «П'ятифакторний опитувальник особистості». Побудуйте та проаналізуйте профілі. Назвіть паралельні тести.		
13	Тема 13. Психодіагностичні методики вивчення адаптаційних можливостей особистості 1. Поняття адаптація та адаптивність. 2. Приклади багаторівневих особистісних опитувальників, спрямованих на вивчення адаптивності. 3. Фрайбургський особистісний опитувальник (FPI). Версії цієї методики. Практичне завдання: 1. Опрацюйте методику діагностики соціально-психологічної адаптації К. Роджерса та Р. Даймонда. Обробіть отримані результати та надайте психологічну інтерпретацію. 2. Опрацюйте Багаторівневий особистісний опитувальник «Адаптивність», методика діагностики соціально-психологічної адаптації. 3. Розробіть міні-кейс ситуації, в якій спостерігаються труднощі в адаптації. Розробіть психологічні рекомендації.	4	-
14	Тема 14. Психодіагностика опановуючої поведінки в звичайних та надзвичайних умовах 1. Що таке опановуюча поведінка? 2. Розкрийте такі поняття: «копінг», «подолання», «психологічне подолання», «опанування», «здолання». 3. Назвіть ефективні копінг-стратегії. Практичне завдання: 1. Ознайомтесь з теоретичним конструктом методик: Копінг-поведінка в стресових ситуаціях (С. Норман, Д.Ф. Ендлер, Д.А. Джеймс, М.І. Паркер); Опитувальник «Способи опановуючої поведінки» Р. Лазаруса, С. Фолкмана. Опрацюйте методики та надайте психологічну інтерпретацію отриманим результатам. 2. Опрацюйте Методику діагностики життєвого стилю особистості (Р. Плутчик). Проаналізуйте та проінтерпретуйте отримані результати.	4	-
	Всього	56	12

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання	
	Для іспиту	Для заліку

поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних (лабораторних) занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача тощо.	50%	100%
підсумковий контроль	50%	

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, есе, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік, іспит
--	---

Питання до екзамену

1. Визначення, предмет та основні завдання психодіагностики.
2. Галузі використання сучасної психодіагностики.
3. Внесок Гальтона, Кеттелла і Біне в становлення тестології.
4. Історія психодіагностики в Україні та за її межами. Причини критики на адресу психологічного тестування.
5. Психодіагностичні завдання: ситуація клієнту та ситуація експертизи.
6. Вимоги до користувачів психодіагностичних методик.
7. Характеристика типів емпіричних даних та способів їх отримання (L-техніка, Q-техніка, T-техніка).
8. Основні професійно-етичні принципи у психодіагностиці.
9. Поняття та структура мануалу психодіагностичних методик.
10. Проблема постановки психологічного діагнозу.
11. Структурні елементи психологічного діагнозу.
12. Номотетичний та ідеографічний підходи до діагностики психологічних властивостей особистості
13. У чому відмінність формалізованих методик від малоформалізованих?
14. Тести-опитувальники. Їх переваги та недоліки.
15. Фактори, від яких залежить вибір психодіагностичних методів та методик.
16. Фактори, що впливають на достовірність самозвіту (фактор знання, соціальної бажаності, фактор «індивідуальної тактики»).
17. Причини викривлення «внутрішньої відповіді» досліджуваного на пункти тесту. Методи мінімізації фактору соціальної бажаності.
18. Спостереження як метод психодіагностики. Чим відрізняється наукове спостереження від звичайного життєвого?
19. Розкрийте переваги та недоліки спостереження.
20. Види спостережень за різними критеріями. Етапи наукового спостереження.
21. Методи експертної оцінки в психодіагностиці. Запобігання суб'єктивізму результатів.
22. Правила добору експертів та їх підготовки. Проаналізуйте типові та індивідуальні помилки спостерігачів та експертів.
23. Опитування як метод психодіагностики: види і умови проведення.
24. Анкетування як різновид письмового опитувального діагностичного методу. Композиція анкети. Види анкетування.
25. Методи психодіагностики: контент-аналіз.
26. Інтерв'ю та бесіда як психодіагностичні методи.
27. Види інтерв'ю, вимоги до формулювання запитань, фази перебігу інтерв'ю, фіксація результатів.
28. Теоретичні засади проєктивного методу в психодіагностиці.
29. Основні види проєктивних методів та їх характеристика. Переваги та недоліки проєктивних методів.
30. Що собою являє тестовий метод у психодіагностиці? Які основні компоненти тесту?
31. Переваги і недоліки сучасних комп'ютеризованих методик психодіагностики властивостей особистості.
32. Однофакторні та багатофакторні тести особистості.
33. Цілі та завдання психометрики.
34. Валідність психодіагностичних методик. Види валідності.

35. Надійність психодіагностичних методик. Методи визначення надійності психодіагностичних тестів.
36. Який розподіл називається нормальним? Що таке крива Гаусса?
37. Що дозволяє виявити кореляційний аналіз? Види кореляційних зв'язків.
38. Для чого призначений факторний аналіз?
39. Адаптація зарубіжних тестів.
40. Що таке «метод асів» і «метод профілів»? Які квартали розподілу для групування обстежених виокремлюються для побудови профілів?
41. Поняття академічної доброчесності.
42. Академічна відповідальність за порушення академічної доброчесності
43. Академічний плагіат, фабрикація, обман, списування, хабарництво.
44. Диспозиційна теорія рис особистості Г. Олпорта.
45. Психодіагностика акцентуацій характеру. Характерологічний опитувальник Леонгарда-Шмішека.
46. Діагностика емпатії (сучасні методики).
47. Вкажіть психологічні особливості діагностики ціннісної сфери особистості.
48. Опишіть засоби виявлення і оцінювання ознак мотивації. У чому полягають труднощі діагностики мотивації особистості?
49. Психодіагностика мотивації. (Опитувальники Мехрабіана, Едвардса, проєктивні методи).
50. Методика незавершених речень, її характеристика, модифікації та направленість.
51. Тематичний апперцептивний тест. Особливості стимульного матеріалу. Можливості та обмеження в застосуванні. ТАТ в діагностиці прихованих мотивів Малюнковий тест фрустрації Розенцвейга.
52. Дайте визначення комунікативним якостям особистості. Що таке товариськість і яка структура цієї якості?
53. Назвіть якості особистості, від яких залежить успішність спілкування. Що таке комунікативний потенціал і чим його можна виміряти?
54. Толерантність. Навести приклад психодіагностичної методики та здійснити її аналіз.
55. Бар'єри спілкування. Навести приклад психодіагностичної методики та здійснити її аналіз.
56. Психологічний аспект дослідження проблеми самосвідомості (уявлення про себе, рефлексія, реальність).
57. Нестандартизовані самозвіти (вільні самоописи), результати контент-аналізу.
58. Самоактуалізація особистості. Навести приклад психодіагностичної методики та здійснити її аналіз.
59. Самостворення особистості. Тест-опитувальник самостворення особистості С. Р. Пантілеєва, В. В. Століна.
60. Теоретичні засади методики С. Розенцвейга.
61. Поняття життєстійкості. Навести приклад психодіагностичної методики та здійснити її аналіз.
62. Поняття психологічного благополуччя. Навести приклад психодіагностичної методики та здійснити її аналіз.
63. Психодіагностика міжособистісних стосунків. Соціометрія, соціометричний статус.
64. Які характеристики можна отримати за допомогою опитувальника Т. Лірі?
65. Конфліктна поведінка. Методики, спрямовані на пошук домінуючих стратегій конфліктної поведінки
66. Психодіагностика тривожності як риси особистості і як стану (наведіть приклади опитувальників та проєктивних методик).
67. Поняття емоційного інтелекту. Опитувальник «Емоційний інтелект» Н. Холла, здійснити аналіз методики.
68. Характеристика трьохфакторної теорії особистості Айзенка. Опитувальник Г. Айзенка (EPI).
69. Суть факторних теорій особистості. Фрайбургський особистісний опитувальник (FPI).
70. Поняття емоційності. Приклади методик.
71. Сутність теорії рис особистості Р. Кеттелла. Поняття про 16-PF опитувальник Р. Кеттелла. Історія створення, етапи та сучасні версії.
72. Огляд сучасних факторних теорій особистості. Велика п'ятірка (Big five).
73. Поняття адаптація та адаптивність. Приклади багаторівневих особистісних опитувальників, спрямованих на вивчення адаптивності.

74. Поняття про стресостійкість. Методика визначення стресостійкості і соціальної адаптації Холмса, Раге. Здійснити аналіз методики.
75. Поняття «копінг» та «копінг-поведінка». Опитувальник «Способи опановуючої поведінки» (Ways of Coping Questionnaire, WCQ) Р. Лазаруса, С. Фолкмана.
76. Поняття психологічного захисту. Методика діагностики життєвого стилю особистості (Р. Плутчик).
77. Поняття «темна тріада». Методики діагностики рис особистості, що входять до Темної тріади.
78. Поняття нарцисизму. «Тест оцінки нарцисизму» в адаптації В. Д. Віда, Н. М. Залуцької, А. Я. Вукс.
79. Поняття макіавеллізму. Мак-шкала Крісті Р., Гейс Ф.
80. Методи клінічної діагностики. Психологічна характеристика профілю особистості, інтерпретація шкал та можливості діагностування по методиці MMPI.

8. ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРДВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ У МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

(поточний контроль, підсумковий контроль, загальний результат оцінювання)

ЕКЗАМЕН

Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	30
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч.підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	10
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль			50
екзамен			

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **екзамен** (максимум 50 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 30 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переведу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 6;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 10 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переведу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 10- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переведу балів за підготовку середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2» - виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» - виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ЗА ЕКЗАМЕН (максимум 50 балів)

Рівень знань оцінюється:

- від 40 до 50 балів - студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки;
- від 30 до 40 балів - студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді;
- 20 - 30 балів - студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.
- 10 - 20 балів - володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- 0 - 10 балів - володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.

ЗАЛІК

Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	60
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	20
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	20
Разом балів за поточний контроль			100
Загальний результат оцінювання			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **залік** (максимум 100 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 60 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переводу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 12;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 20 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переводу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 20- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переводу балів за підготовку середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 4.

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2» - виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» - виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

9. КРИТЕРІЇ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

(для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;
- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);
- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.
- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Кокун О.М., Мороз В.М., Лозінська Н.С., Пішко І.О. Збірник психодіагностичних методик для професійно-психологічного відбору кандидатів на військову службу за контрактом у Збройних Силах України : метод. посіб. К. : Видавничий дім «Освіта України», ФОП Маслаков Руслан Олексійович, 2021. 74 с.
2. Луценко О.Л. Практичні роботи з психодіагностики. Х.: ХНУ ім. Каразіна, 2018.
- Любіна Л.А., Борисюк А.С., Радчук В.М. Психодіагностика: навчальний посібник. Чернівці, 2018. 276 с.
3. Поліщук С.А. Методичний довідник з психодіагностики: Навчально-методичний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2023. 440 с.
4. Психологія особистості: навчальний посібник / укладачі Петухова І. О., Калениченко Р. А., Льовкіна О. Г. та ін. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2021. 338 с.
5. Самошкіна Л. М. Психодіагностика: Навч. наоч. посіб. з мультимедійним курсом / Під ред. чл.-кор. АПН України, професора Е. Л. Носенко. Д.: Вид-во ДНУ, 2018. 448 с.
6. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХП», 2018. 246 с.

Допоміжна

1. Баклицька О.П., Баклицький І.О., Сірко Р.І., Слободяник В.І. Психодіагностика. Психологічний практикум : навч. посіб. Львів : Сполом, 2015. 464 с.
2. Гордієнко І. О. Самоприйняття особистості як чинник толерантності. Дис. канд. психол. наук., Одеса, 2021. 255 с.
3. Кузнецова О.В. Смыслові маркери особистісної адаптивності. *Габітус*, 2021. С. 177-183.
4. Меленчук Н.І. Самоставлення авантюристичних осіб: пошук відмінностей. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Випуск 9 (54) ' 2020. С. 107-117.
5. Меленчук Н.І., Зозуля Л.В. Психологічне благополуччя осіб з різним рівнем самореалізації особистості. *Габітус*. №35. 2022. С. 143-148.
6. Меленчук Н.І., Мухаровська Б.О. Особливості самоставлення осіб із різним рівнем нарцисизму. *Габітус*. Вип. 49. 2023. С. 140-145.
7. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики: навч. посіб.-3-є видання. К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. 464 с.
8. Петровська І.Р. Практикум з психодіагностики. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 52 с.
9. Саннікова О. П. Прояви неклінічного нарцисизма: пошук індивідуальних відмінностей. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Випуск 16 (61) ' 2021. С. 87-98.
10. Терлецька Л. Г. Основи психодіагностики. Навчальний посібник. К.: Главник, 2016. 144 с.
11. Sannikova O., Melenchuk N., Sannikov A. Adventurousness of personality: construct and diagnostics. *Georgian Medical News*. 2021. № 2 (311), с. 109-115.
12. Sannikova O. Continuity principle in the structure of personality characteristics. *Психологічні засади*

розвитку, психодіагностики та корекції особистості в системі непервної освіти: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (30 жовтня – 31 жовтня). № 3 (29) / За наук. ред. Л. О. Матохнюк. Вінниця: КВНЗ «Вінницька академія непервної освіти», 2020. С. 226-235.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library
2. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>